

Câu I(2 điểm)

Trong tác phẩm “Những đứa con trong gia đình” (Nguyễn Thi), chi tiết hai chị em khiêng bàn thờ má qua nhà chú Năm là một chi tiết độc đáo. Việt đã có những cảm xúc gì khi khiêng bàn thờ má? Anh/ chị hãy nêu ra và cho biết ý nghĩa?

Câu II (3 điểm)

“Ta hay chê rằng cuộc đời méo mó
Sao ta không tròn ngay tắp trong tâm”

(Trích tự sự - Nguyễn Quang Hưng)

Anh/ chị suy nghĩ như thế nào về ý nghĩa được gợi ra từ hai câu thơ trên.

Câu III (5 điểm) THÍ SINH CHỌN MỘT TRONG HAI ĐỀ SAU

Câu III a

“Sóng” của Xuân Quỳnh là bài thơ thể hiện thành công về vẻ đẹp tâm hồn của người phụ nữ trong tình yêu. Qua bài thơ “Sóng” (Xuân Quỳnh) anh / chị hãy làm sáng tỏ.

Câu III b

Trong “Chữ người tử tù”, Nguyễn Tuân đã để cho viên Quản ngục nghĩ ngợi về thầy thơ lại “Một kẻ biết kính mến khí phách, một kẻ biết tiếc, biết trọng người có tài, hẳn không phải là kẻ xấu hay vô tình...”. Và ông cũng để nhân vật Huấn Cao thổ lộ “Ta cảm cái tấm lòng biệt nhỡn liên tài của các người. Nào ta biết đâu một người như thầy Quản đây mà lại có những sở thích cao quý như vậy. Thiếu chút nữa ta đã phụ mất một tấm lòng trong thiên hạ”.

Anh / chị cảm nhận được gì từ suy nghĩ của hai nhân vật?

----- HẾT

Câu I.

-Việt khiêng trước. Chị Chiến khiêng bịch bịch phía sau. Nghe tiếng chân chị, Việt thấy thương chị lạ. Lần đầu tiên Việt mới thấy rõ lòng mình như thế. Còn mối thù thằng Mĩ thì có thể rời thấy được, vì nó đang đè nặng trên vai.

Ý nghĩa

- “Việt cảm nhận thấy lòng mình và thấy thương chị lạ”. Đây là tình cảm nồng ấm với gia đình. Chính dòng máu gia đình, truyền thống gia đình khiến Việt, Chiến chung vai, chung ý chí và có sức mạnh vượt qua hoàn cảnh, quyết tâm trả thù cho ba má.
- “Mối thù thằng Mĩ thì có thể rời thấy được, vì nó đang đè nặng trên vai”: Việt nhận ra kẻ thù là Mĩ, thấy được tội ác của chúng và trách nhiệm của

chính mình: đi trả thù cho ba má vì nó đang đè nặng trên vai.
 - Qua cảm nhận của Việt nhà văn như muốn gợi gắm: thế hệ trẻ cần hòa
 quyền giữa tình cảm gia đình với tình cảm đất nước; nhiệm vụ của gia đình
 với nhiệm vụ của đất nước.

Câu II.

Giới thiệu vấn đề cần nghị luận:

Thái độ của con người trước cuộc sống

Giải thích.

- Méo mó- tròn: Đối lập với nhau

- Cuộc đời: là xã hội, là tổng hòa các mối quan hệ xã hội, cuộc đời là cái

khách quan là hệ quả do con người tạo ra

- Tâm: là cái vô hình ẩn nấp trong con người, cái khẳng định giá trị con người,

cái chủ quan do con người quyết định.

- Ta thường hay chê: thói đời thường hay chê bai, khinh chê. Chính cái chê của ta có khi nó khiến cuộc đời trở nên méo mó trước mắt ta.

- Cuộc đời méo mó: cuộc đời không bằng phẳng, chứa đựng nhiều điều không như con người mong muốn.

- Tròn tự trong tâm: cái nhìn, thái độ, suy nghĩ đúng đắn của con người cần

tích cực, lạc quan trước cuộc đời cho dù hoàn cảnh như thế nào.

=> Cuộc đời thường hay méo, nên con người cần tròn ngay từ trong tâm,

tránh chỉ chê bai, oán trách.

Bàn luận

Bản chất cuộc đời là không đơn giản, không bao giờ hoàn toàn là những điều tốt đẹp, thậm chí có vô vàn những điều “méo mó” (HS nêu dẫn chứng từ đời sống và lý giải để thấy được bản chất thật của cuộc đời)

- Thái độ “tròn tự trong tâm” là thái độ tích cực, chủ động trước hoàn cảnh. Đây là thái độ sống đúng, làm đúng, không gục ngã trước khó khăn, trước phi lý bất công. Thái độ “tròn tự trong tâm” sẽ giúp ích nhiều cho cá nhân và xã hội (HS nêu dẫn chứng từ đời sống và lý giải để thấy được khi thái độ, suy nghĩ con người tích cực thì đem lại những giá trị gì?)

- Trong thực tế xã hội có những cá nhân có thái độ tiêu cực trước cuộc sống:

“Ta hay chê” Đây là thái độ cần phê phán (HS nêu dẫn chứng từ đời sống và lý giải)

Bài học nhận thức và hành động

- Con người hoàn toàn có thể thay đổi đời sống chỉ cần mỗi cá nhân chủ động, tích cực từ trong tâm.

- Câu thơ như một lời nhắc nhở, nêu lên một phương châm sống cho mỗi người trước cuộc đời

Câu IIIa

1 Giới thiệu về tác giả Xuân Quỳnh, tác phẩm Sóng.

- Xuân Quỳnh (1942 - 1988) là một trong những gương mặt nữ nổi bật của thế hệ nhà thơ trưởng thành trong thời kháng chiến chống Mỹ cứu nước.

- Sóng là bài thơ tiêu biểu cho hồn thơ Xuân Quỳnh: luôn luôn trăn trở, khát khao được yêu thương gắn bó. Bài thơ được in ở tập Hoa dọc chiến hào năm 1968.

- Trong bài thơ có hai hình tượng Sóng và em luôn tồn tại đan cài, khắc họa rõ nét nỗi nhớ, sự thủy chung tha thiết của nhà thơ. Mỗi trạng thái tâm hồn của người phụ nữ đều có thể tìm thấy sự tương đồng với một đặc điểm nào đó của sóng.

2. Phân tích và chứng minh: Vẻ đẹp tâm hồn của người phụ nữ khi yêu trong bài thơ

- Qua bài thơ người đọc nhận ra người phụ nữ trong tình yêu với nhiều sắc thái, cung bậc khác nhau nhưng nó hài hòa giữa nét truyền thống và hiện đại. Nét truyền thống thể hiện qua tình yêu đắm thắm, hồn hậu, thủy chung. Tính hiện đại thể hiện qua sự táo bạo, mạnh mẽ, dám chủ động vượt qua mọi trở ngại để thể hiện khát khao hạnh phúc, giữ gìn hạnh phúc.

- Tâm hồn của người phụ nữ luôn khát khao mãnh liệt trong tình yêu: tình yêu cũng nhưng sóng có nhiều cung bậc và nhiều sắc thái nhưng người phụ nữ khát vọng vươn xa hướng tới cái cao cả, thoát khỏi những chật hẹp, chủ động tìm hạnh phúc cho cuộc đời mình (HS chứng minh qua những câu thơ tiêu biểu và phù hợp)

- Đó là tâm hồn của người phụ nữ yêu chân thành và táo bạo: Tình yêu là bí ẩn là huyền diệu nhưng yêu là phải tin tưởng, chân thành và thủy chung cho dù hoàn cảnh như thế nào (HS chứng minh qua những câu thơ tiêu biểu và phù hợp).

- Tâm hồn của người phụ nữ hướng tới tình yêu vĩnh cửu (HS chứng minh qua những câu thơ tiêu biểu và phù hợp)

3. Đánh giá

- “Sóng” là bài thơ thành công của Xuân Quỳnh từ hình thức nghệ thuật đến nội dung thể hiện. Bài thơ đã thể hiện được những cảm xúc độc đáo của Xuân Quỳnh trong tình yêu đồng thời cũng thể hiện được vẻ tâm hồn của người phụ nữ trong tình yêu.

- Bài thơ đã có nhiều giá trị tư tưởng nhân văn cao: nó hướng con người đến với tình yêu bằng những tình cảm chân thành mãnh liệt và bất diệt hòa nhập giữa cái tôi với cái ta chung.

Câu IIIb

1. Giới thiệu về tác giả, tác phẩm.

- Nguyễn Tuân là nhà văn chuyên đi tìm cái đẹp. Nhà văn có phong cách độc đáo. Ở mỗi chặng đường sáng tác nhà văn đều có những đóng góp rất có giá trị cho kho tàng văn chương nước nhà-Tác phẩm: “Chữ người tử tù” là viên ngọc sáng giá trong tập “Vang bóng

một thời”, nhà văn đã xây dựng hai nhân vật (viên quản ngục và Huấn Cao) ở hai vị trí khác nhau nhưng lại giống nhau ở phương diện nhìn nhận cái đẹp trong cuộc đời cũng như nhân cách con người.

2. Nội dung

2.1 giải thích

- Viên Quản ngục nghĩ ngợi về thầy thơ lại “Một kẻ biết kính mến khí phách, một kẻ biết tiếc, biết trọng người có tài, hẳn không phải là kẻ xấu hay vô tình...”

+ Câu văn xuất hiện trong tình huống khi họ đang bàn về tên tử tù mà họ sắp tiếp quản. Thầy thơ lại đã tỏ ra tiếc cho một tài năng và khí phách như Huấn Cao mà phải đi làm giặc, mà phải bị chém vì tội làm giặc.

+ Suy nghĩ của viên Quản ngục thể hiện ông xác định được tính cách của thầy thơ lại : Đây “không phải là kẻ xấu hay vô tình”.

- Nhân vật Huấn Cao tỏ lộ “Ta cảm cái tấm lòng biệt nhỡn liên tài của các người. Nào ta biết đâu một người như thầy Quản đây mà lại có những sở thích cao quý như vậy. Thiếu chút nữa ta đã phụ mất một tấm lòng trong thiên hạ”.

+ Câu văn xuất hiện trong tình huống khi Huấn Cao nghe ước nguyện của Viên quản ngục muốn xin chữ của Huấn Cao trước khi Huấn Cao bị điều lên

kinh chờ xử hình.

+ Lời nói của Huấn Cao thể hiện Huấn Cao thấu hiểu và trân trọng trước tấm lòng trân trọng và sở nguyện cao đẹp của viên Quản ngục. Hơn thế nữa Huấn Cao thể hiện thái độ vui vẻ chấp nhận cho chữ của mình. Huấn Cao thốt lên lời ân hận và xúc động của bản thân mình vì “Thiếu chút nữa ta đã phụ mất một tấm lòng trong thiên hạ”.

=> Như vậy cả Huấn Cao và viên Quản ngục đều nhìn ra vẻ đẹp con người thông qua thái độ của con người đối với cái đẹp và nhân cách.

2.2 So sánh hai nhân vật

- Điểm khác nhau: hai nhân vật đối lập nhau về vị thế trong xã hội: một người là quản ngục- đại diện của bộ máy chính quyền mục rữa; một người là tử tù- phản động của xã hội.
- Giống nhau: Hai người đều có thiên lương trong sáng, một lòng yêu cái đẹp biết trân trọng người ngay và người yêu cái đẹp.
- + Nhận xét của hai nhân vật, trong hai tình huống khác nhau nhưng họ đều có con mắt, trái tim biết phát hiện và trân trọng cái đẹp.
- + Khi phát hiện ra sở thích cao quý và tấm lòng biệt nhỡn liên tài của viên Quản ngục Huấn Cao đã khẳng khái nhận lời cho chữ.
- + Nhân vật Quản ngục cũng vì trân quý cái đẹp, cái tài của Huấn Cao mà không màng nguy hiểm chấp nhận biệt đãi Huấn Cao và chịu cúi mình trước Huấn Cao để xin được chữ; đặc biệt là chấp nhận từ bỏ quyền hành, địa vị, tiền bạc để giữ thiên lương (dẫn chứng cụ thể)

=> Chính vì có thiên lương, nhân cách cao đẹp nên hai con người này từ thế đối nghịch trở thành những con người tri kỉ.

3. Đánh giá

- Qua tác phẩm cũng như tình huống của truyện ta thấy được cái tài của Nguyễn Tuân trong việc xây dựng cốt truyện, tạo tình huống, xây dựng nhân vật đặc biệt thể hiện tính cách nhân vật.
- Qua hai lời thoại, qua hai nhân vật và qua tác phẩm, Nguyễn Tuân đã thể hiện được niềm tin vững chắc vào con người. Nhà văn muốn khẳng định: thiên lương và bản tính tự nhiên của con người dù trong hoàn cảnh nào con người vẫn hướng tới chân thiện mỹ. Đây chính là chiều sâu giá trị nhân văn của tác phẩm.

Lưu ý: Thí sinh có thể làm bài theo nhiều cách khác nhau nhưng phải lài đảm bảo những yêu cầu về kiến thức nêu trên, về hình thức kết cấu của từng kiểu bài theo đặc trưng thể loại.